

УДК 657.37

Івченко Л.В.
кандидат економічних наук, доцент кафедри обліку та оподаткування
ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана»

Лежненко Л.І.
кандидат економічних наук, доцент кафедри обліку та оподаткування
ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана»

МЕТОДОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ СКЛАДАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

METHODOLOGICAL PROBLEMS IN FINANCIAL REPORTING

АНОТАЦІЯ

У статті розглядаються питання формування фінансової звітності в Україні; проводиться аналіз методологічних проблем обліку та аналізу фінансової звітності на основі останніх досліджень науковців; висвітлюються питання впровадження міжнародних стандартів фінансової звітності на вітчизняних підприємствах; розглядаються відмінності у підходах до формування фінансової звітності за НП(С)БО 1 та МСФЗ; вказується на важливість впливу облікової політики на процес формування фінансової звітності.

Ключові слова: фінансова звітність, бухгалтерська звітність, П(С)БО, МСФЗ, методологічні проблеми, інтегрована звітність, облікова політика.

АННОТАЦИЯ

В статье рассматриваются вопросы формирования финансовой отчетности в Украине; проводится анализ методологических проблем учета и анализа финансовой отчетности на основе последних достижений научных деятелей; освещаются вопросы внедрения международных стандартов финансовой отчетности на отечественных предприятиях; рассматриваются отличия в подходах к формированию финансовой отчетности в соответствии с НП(С)БУ и МСФУ; указывается на важность воздействия учетной политики на процесс формирования финансовой отчетности.

Ключевые слова: финансовая отчетность, бухгалтерская отчетность, П(С)БУ, МСФУ, методологические проблемы, интегрированная отчетность, учетная политика.

ANNOTATION

The article deals with issues of financial reporting in Ukraine; analysis the methodological problems of accounting and analysis of financial reporting based on recent researching; issues of introduction of international standards of financial reporting at domestic enterprises are covered; differences in approaches to the preparation of financial statements for NP (C) BO 1 and IFRS are considered; indicates the importance of the impact of accounting policy on the process of forming financial statements.

Keywords: financial reporting, accounting statements, national accounting standards, IFRS, methodological problems, integrated reporting, accounting policy.

Постановка проблеми. Фінансові результати суб'єктів господарювання, які відображають фінансову і нефінансову інформацію економічної поведінки самих суб'єктів на інвестиційному ринку загалом формують прогностичну картину конкретного ринкового середовища, його потенційних можливостей, перспектив розвитку та значення в економічній системі. Зрозуміло, що дослідження фінансової звітності, її повнота, об'єктивність, якість інформації мають найважливіше значення у процесах прийняття інвестиційних рішень, прогнозуванні

майбутнього стану підприємства, регіональної та національної економіки. Прийняття обґрунтованих та адекватних рішень є неможливим у разі отримання недостовірної, неактуальної та викривленої інформації про фінансовий стан і результати діяльності підприємства. У підсумку така ситуація приводить до економічних втрат та вводить в оману не лише власників підприємства, кредиторів та інвесторів, але і державу та все суспільство загалом. Через це сьогодні особливого значення та актуальності набуває проблема пошуку шляхів попередження та виявлення ризиків викривлення фінансової звітності, а також отримання об'єктивної і достовірної інформації щодо майна, оборотних активів, інших власних та залучених ресурсів, які відображаються у фінансовій звітності суб'єкта господарювання.

Обґрунтований підхід до якості показників фінансової звітності дає змогу ефективніше керувати діяльністю підприємства, залучати зовнішні джерела капіталу, а отже, і досягати збільшення прибутку. Методологічні засади фінансової звітності – це принципи та найбільш загальні підходи та методи щодо її подання. Здебільшого методологічні засади фінансової звітності визначаються стандартами бухгалтерського обліку та звітності. У нашому прикладі це система національних П(С)БО, насамперед НП(С)БО 1.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Особливості відображення даних бухгалтерського обліку у фінансовій звітності, дослідження вимог, що пред'являються до її показників, були предметом дослідження таких відомих вітчизняних науковців, як Ф.Ф. Бутинець, З.В. Гуцайлюк, З.В. Задорожний, Л.М. Кіндрацька, Г.Г. Кірейцев, Я.Д. Крупка, М.В. Кужельний, В.В. Сопко, Є.В. Мних, П.Я. Хомин та інші.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Інтеграція України у європейський та світовий економічний простір посилює інтерес до звітності публічних підприємств, яка є основою здійснення відповідної економічної поведінки суб'єктів інвестиційного ринку. Прийняття обґрунтованих та адекватних рішень є неможливим у разі отримання недо-

вірної, неактуальної та викривленої інформації про фінансовий стан та результати діяльності підприємства. У підсумку така ситуація приводить до економічних втрат та вводить в оману не лише власників підприємства, кредиторів та інвесторів, але й державу та все суспільство загалом. Така ситуація зумовлює актуальність та особливу значущість вирішення методологічних проблем обліку та аналізу фінансової звітності на підприємствах, що дасть змогу оцінити як фінансові, так і нефінансові індикатори та зможе запобігти викривленню чи асиметрії фінансової звітності підприємств.

Мета статті полягає в дослідженні формування системи фінансової звітності підприємств та аналізі методологічних проблем складання фінансової звітності в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Відповідно до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку № 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» під бухгалтерською звітністю розуміють звітність, що складається на підставі даних бухгалтерського обліку для задоволення потреб певних користувачів. Фінансова звітність за цим положенням розглядається як частина бухгалтерської, яка містить інформацію про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства за звітний період [1].

Формування національної системи бухгалтерського обліку, яке розтягнулося з 1998 р., коли розпочалась підготовка до її реформування, супроводжувалося декількома подіями, які виводили фінансову звітність підприємств на новий методологічний етап її розвитку. Тут можна виокремити:

– 1999–2000 р., коли був прийнятий Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», який визначив принципи складання бухгалтерського обліку, які насамперед стосувалися фінансової звітності [2]. Частина з них стали новими для українського бухгалтерського обліку. Це принцип нарахування (більш відомий за кордоном як “accrual basis of accounting”), що заклав визнання доходу та витрат за фактом їх отримання/здійснення, а не за рухом грошових коштів, та, як наслідок, дотримання відповідності доходів та понесених витрат. Новим також став принцип превалювання економічної сутності над юридичною формою, який проходить через усі облікові стандарти та вніс ключове правило до визнання активів та зобов’язань підприємством: виходячи з наявності фактичного контролю та отримання економічних вигод, а не юридичного права власності;

– 2006–2013 р., коли в межах гармонізації українського законодавства до законодавства ЄС було взято курс на подальше зближення національних облікових стандартів та міжнародних. У 2010 р. вперше переклад українською мовою МСФЗ/МСБО з’явився на сайтах МФУ, а потім і ВРУ. Кінцевим стало застосування з 2012 р.

цілою низкою українських підприємств, насамперед ПАТ та страховими компаніями, напряму МСФЗ. Також були внесені зміни у 2013 р. до українських форм фінансової звітності, прийнято НП(С)БО 1 та НП(С)БО 2 на заміну старим стандартам, які загалом у всіх загальних засадах є наближеними до вимог МСФЗ щодо подання фінансової звітності та консолідованої фінансової звітності, враховують нову Концептуальну основу фінансової звітності 2010 р., прийняту Міжнародною радою з фінансової звітності (IASB);

– 2013 р. та донині – подальше освоєння українськими підприємствами МСФЗ, вихід на міжнародні ринки капіталу.

Усі ці реформи та тернистий шлях нових принципів складання фінансової звітності, які відповідають міжнародній практиці, досвіду провідних стандартів МСФЗ (IFRS), ГААП США (USGAAP), не могли не спричинити певних неузгодженостей, непорозумінь, методологічних проблем. Методологічні проблеми обліку та аналізу фінансової звітності розглядалися в багатьох наукових працях. Наукові роботи у цій сфері можна поділити за такими напрямками, як:

– теоретико-методологічні основи складання фінансової звітності загалом (дослідники: Г.В. Бакурова [3], Т. Каменська [4], В.В. Кебко [5], А.В. Озеран [6] та ін.). Розглядаються значення фінансової звітності підприємств для прийняття рішень на її основі, філософія фінансової звітності, аспекти бухгалтерської та фінансової звітності і бухгалтерської звітності та їх відмінності, вимоги директив ЄС, концептуальна основа тощо;

– теоретико-методичні аспекти складання окремих форм фінансової звітності (дослідники: Ю.В. Борисейко [7], А.М. Корінь [8], О. Малишків [9], А. В. Озеран [6], І. Чалий [10] та ін.). Розглядаються зміни у фінансовій звітності 2013 р. за НП(С)БО 1, її відповідність вимогам МСФЗ, можливість трансформації українського балансу до вимог директив ЄС, методика та відмінності у підходах національних та міжнародних стандартів у складанні звіту про прибутки та збитки, звіту про рух грошових коштів, приміток, загальні методологічні проблеми складання фінансової звітності;

– гармонізація вітчизняної фінансової звітності з МСФЗ (дослідники: К. Безверхий [11], С. Голов [12], О.В. Харламова [13]). Розглядаються певні деталі у відмінностях звітності за національними та міжнародними стандартами, проблеми трансформації.

До основних проблем, які піднімають дослідники, належать:

– задоволення потреб користувачів фінансової звітності (стейкхолдерів), визначення наповнення фінансової звітності та її відмежування від іншої бухгалтерської звітності (Г.В. Бакурова [3], В.В. Кебко [5], А.В. Озеран [6]);

– адаптація української нормативно-правової бази до вимог законодавства ЄС, зокрема

Директиви 2013/34/ЄС «Щодо річної фінансової звітності, консолідованої фінансової звітності та пов'язаних із ними звітів окремих типів підприємств». Проблемою є вироблення розумного та зваженого підходу, щоб не вводити радикальні інновації в структуру та зміст фінансової звітності України. А. Озеран вказує на ще одну проблему в цьому напрямі – розбіжності згаданої Директиви з МСФЗ [6]. Також досліджуються можливості трансформації балансу українського підприємства у формат балансу за вимогами Директиви 2013/34/ЄС [14];

– питання структури та наповнення вітчизняних форм фінансової звітності загалом, задоволення потреб як приватних користувачів, так і державних, зокрема в особі органів статистики, узгодженість цих форм із МСФЗ (С. Голов [12], А.М. Корінь [8], К. Безверхий [11], І. Чалий [10]);

– удосконалення окремих форм фінансової звітності, зокрема звіту про фінансові результати та звіту про рух грошових коштів (А.В. Озеран [6]). А.В. Озеран також піднімає питання транспарентності приміток до вітчизняної фінансової звітності, тобто доречності та суттєвості інформації в них;

– забезпечення втілення (реалізації) у фінансовій звітності якісних характеристик фінансової інформації, викладених в НП(С)БО 1 та Концептуальній основі МСФЗ (І.М. Вигівська [15]);

– розвиток нових парадигм звітності, таких як, наприклад, інтегрована, соціальна звітність (К.В. Безверхий [11]).

Піднімається питання проблематичності класифікаційного поділу господарської діяльності на операційну, фінансову та інвестиційну. Наприклад, І. Чалий наводить приклад операції продажу необоротних активів, яка за звітом про рух грошових коштів класифікується як інвестиційна діяльність, а за звітом про фінансові результати – як операційна діяльність. Автор доходить висновку, що, «розглядаючи класифікацію тих чи інших показників як операційних або неопераційних, головбух у деяких ситуаціях може застосовувати судження» [10, с. 19].

Окремою проблемою, на яку вказують дослідники, порівнюючи звітність за НП(С)БО 1 з вимогами МСФЗ, є відображення в українському звіті про фінансові результати сукупного доходу. Так, О. Харламова зазначає, що, «незважаючи на те, що МСБО 1 допускає альтернативи в поданні інформації про інший сукупний дохід, розробники вітчизняної звітності запропонували безальтернативний гібрид подання фінансових результатів – єдиний звіт із двох окремих розділів (один – для відображення фінансових результатів, інший – для формування сукупного доходу)» [13, с. 46].

А. Озеран у процесі аналізу нововведеного НП(С)БО 1 у 2013 р. порівнює його з англомовними першоджерелами та детально пояснює нюанси перекладу англомовного терміну

“income” українською мовою, враховуючи американський та британський варіанти англійської мови [6]. Так, у МСФЗ (IFRS) прибуток визначається за формулою:

$$\text{Income (Доходи)} - \text{Expenses (Витрати)} = \text{Profit (Прибуток)} \quad (1.1)$$

У загальноприйнятих облікових принципах США (GAAPUS) прибуток рахують за формулою:

$$\text{Revenues (Доходи)} - \text{Expenses (Витрати)} = \text{Income (Прибуток)} \quad (1.2)$$

Таким чином, прибуток в МСФЗ є “profit”, в GAAPUS – “income”. Водночас п. 8 МСБО 1 на означення терміна прибуток (“profit”) дозволяє використовувати термін “чистий прибуток” (“netincome”). Таким чином, “income” дійсно може перекладатися і як дохід, і як прибуток, що треба враховувати у підготовці англомовних фінансових звітів за МСФЗ та глибшого розуміння термінів НП(С)БО 1.

С. Голов, А. Озеран, а також К. Безверхий глибоко досліджують і інші розбіжності складання звіту про фінансові результати за національними стандартами та міжнародними. Так, С. Голов вказує ще на те, що сам факт уніфікації форми фінансових звітів та інших форм фінансової звітності в НП(С)БО 1 суперечить МСБО 1 [12, с. 8]. Міжнародні стандарти не ставлять твердих вимог до звіту про прибутки та збитки, конкретну форму підприємство розробляє самостійно. Не регламентовані назви статей звіту та їх розташування. А. Озеран також виокремлює інші невідповідності:

– можливість використання двох методів розкриття витрат: за характером витрат (відповідно до економічної суті) та за методом функціонального призначення (витрати класифікуються відповідно до їх функцій). НП(С)БО 1 містять обидва підходи (розділ I – метод функціонального призначення; розділ III – за характером витрат). Однак перелік економічних елементів у розділі III є жорстко регламентованим і не дає можливості висвітлити галузеві особливості підприємства, що не відповідає МСБО 1, який вимагає обрати такий спосіб відображення, який найточніше відображає складники фінансових результатів підприємства [6, с. 22];

– у Звіті про фінансові результати за НП(С)БО 1 наводяться окремо доходи і витрати за такими операціями. Такий підхід є некоректним та недоречним, здатним викривити думку користувачів під час аналізу інформації [6, с. 22]. Так, відповідно до міжнародних стандартів доходи і збитки від інших операцій наводяться на нетто-основі, якщо їх розміри є несуттєвими.

Підсумовуючи дослідження вищенаведених авторів, можна узагальнити невідповідності форми звіту про фінансові результати за НП(С)БО 1 вимогам МСФЗ у табл. 1.

Однак проблемами розбіжності між національними та міжнародними стандартами у

Таблиця 1

Відмінності у підходах до фінансової звітності за НП(С)БО 1 та МСФЗ

№	Критерій	НП(С)БО 1	МСФЗ
1	2	3	4
1	Уніфікованість (регламентованість) форми звіту	так	ні
2	Можливість впливати на деталізацію рядків звіту	практично відсутня, окрім додатково вписуваних рядків	так, в основу покладений принцип суттєвості
3	Розташування ключових розділів балансу	Активи – Власний капітал – Зобов'язання	Активи – Зобов'язання – Власний капітал
4	Ключовий акцент у класифікації активів та зобов'язань на поточні та непоточні	Строк користування – менше року чи більше року	Тривалість операційного циклу
5	Класифікація діяльності підприємства	звичайна, яка поділяється на операційну, фінансову, інвестиційну	такий поділ наявний тільки для звіту про рух ГК. Для звіту про прибутки та збитки не забороняється, але й не рекомендується
6	Класифікація доходів	чистий дохід, інший операційний дохід, дохід від фінансової діяльності, інші доходи	дохід від реалізації товарів; дохід від надання послуг; відсотки, роялті, дивіденди
7	Відображення доходів і збитків від інших операцій, ніж основні (вибуття необоротних активів, курсові різниці)	розгорнуто: доходи окремо і витрати окремо	нетто-основа: тільки результат «доходи – витрати», якщо їх вплив несуттєвий
8	Метод розкриття витрат	I розділ – за функціональним призначенням; III розділ – за характером витрат	за одним з цих методів, який найточніше відображає складники фінансового результату підприємства
9	Розрахунок сукупного доходу починається з:	дооцінки (уцінки) необоротних активів	з чистого прибутку (збитку)
10	Відображення витрат на створення резерву сумнівних боргів	інші операційні витрати	витрати на збут
11	Ступінь деталізації приміток	примітки у табличній формі (ф. 5), ступінь деталізації приміток до звітів незначний	значний ступінь деталізації приміток за кожним звітом, рекомендується їх робити за кожним рядком ФЗ
12	Підхід до звітності малих підприємств	Тільки баланс та звіт про фінансові результати	Усі чотири форми та примітки

процесі дослідження обмежуватися не можна. Серед загальних методологічних проблем фінансової звітності, які піднімаються в дослідженнях учених, можна назвати ідентифікацію сутності достовірності фінансової звітності та узагальнення факторів, що на неї впливають. Цю проблему піднімає у своєму дослідженні І.М. Вигівська [15, с. 150]. Вона та співдослідники виділяють інформаційний, політичний, нормативно-правовий, людський, фінансовий та організаційний фактори. Проводиться також їх класифікація на зовнішні та внутрішні.

Новим напрямом у розвитку фінансової звітності зокрема та звітності загалом є інтегрована звітність. Вона являє собою поєднання річного фінансового звіту та нефінансових звітів. Створення нового єдиного звіту відбувається за рахунок процесів взаємопроникнення та взаємного зворотного впливу, що збільшує продуктивні сили даних облікової звітності та врегулювання інтересів ключових груп користувачів. Одним із дослідників цього напрямку є К.В. Безверхий [11]. У процесі розгляду процедури формування інтегрованої звітності він не омине проблем подання та оцінки фінансової інформації. Так, він стверджує, що «недостатньо перерахувати фінансові показники, необ-

хідно показати їх зв'язаність із показниками по іншому капіталу». Він вказує на необхідність пояснення фінансових наслідків значного впливу на інший капітал (наприклад, очікуване зростання доходів у результаті зусиль щодо підвищення якості людського капіталу).

Окремо можна поставити проблеми:

- складання особливих видів фінансової звітності, наприклад, консолідованої, комбінованої за сегментами або за галузевими особливостями (страхові компанії, банки, сільське господарство тощо);

- організаційні питання складання фінансової звітності. Наприклад, формування облікової політики для підвищення ефективності управління діяльністю корпоративних підприємств.

Щодо облікової політики під час формування фінансової звітності, то сьогодні облікова політика корпоративного підприємства є досить важливим засобом формування величини основних фінансових показників діяльності підприємства, оскільки сформована та затверджена підприємством облікова політика здійснює значний вплив на величину показників собівартості продукції, прибутку та інших показників фінансового стану підприємства. Вплив

елементів облікової політики на показники фінансової звітності підприємства проявляється по-різному: через вартість активів і зобов'язань обрані підприємством елементи облікової політики впливають на показники Балансу та Приміток до річної фінансової звітності; через розмір доходів, витрат і, як наслідок, фінансових результатів (чистий прибуток та нерозподілений прибуток) обрані підприємством елементи облікової політики впливають на показники Балансу, Звіту про фінансові результати, Звіту про власний капітал та Приміток до річної фінансової звітності.

Облікова політика щодо формування показників фінансової звітності дає відповідь на те, які з альтернативних підходів щодо обліку використовуються конкретним підприємством щодо конкретних облікових об'єктів (основних засобів, нематеріальних активів, резервів, запасів, зобов'язань, доходів і витрат тощо). Свобода вибору та рівноправність цих підходів лише уявні, оскільки облікова політика має бути віддзеркаленням реальної виробничої ситуації, певних економічних умов, повинна бути адекватною потребам користувачів кінцевої облікової інформації – фінансових звітів. Також не слід забувати, що облікова система гармонійно поєднується із загальною управлінською системою підприємства. Облікова політика – це більше, ніж порядок подачі інформації у фінансовій звітності, оскільки вона впливає і на показники управлінського обліку.

Загалом методологічні проблеми складання фінансової звітності в Україні представимо на рис. 1.

Методологічні проблеми складання фінансової звітності, які постають у працях численних дослідників, вказують, що фінансова звітність та система бухгалтерського обліку в Україні загалом пройшла складний шлях реформування від пережитків радянської

системи до появи національних стандартів, існування подвійного (податкового і бухгалтерського) обліку, затвердження домінуючої ролі МСФЗ та фінансової звітності як основи здійснення податкових розрахунків. Незважаючи на гармонізацію національних стандартів з МСФЗ, залишаються численні розбіжності як у формі, так і у деталях щодо наповнення деяких рядків фінансових звітів. Окрім цього, завжди залишаються проблеми мікрорівня: впровадження даних облікових принципів на конкретному підприємстві, адекватність його облікової політики, яка враховує, що фінансові звіти існують не самі по собі, а є основою для прийняття зважених управлінських рішень конкретними стейкхолдерами.

Підприємствам необхідно враховувати розбіжності між МСФЗ та П(С)БО під час трансформації своїх звітів. Насамперед треба відмовитися від форм фінансової звітності за НП(С)БО 1 та розкривати інформацію з дотриманням МСБО 1, МСБО 7 та Концептуальної основи. В основі такого розкриття має бути принцип суттєвості, який і повинен визначати розміщення рядків у фінансовій звітності, їх компонування, об'єднання та наповнення.

Висновки. Аналіз методологічних проблем складання фінансової звітності показує, що фінансова звітність в Україні пройшла декілька етапів удосконалення та сьогодні відповідає Концептуальній основі МСФЗ 2010. Однак є розбіжності в реалізації принципу суттєвості (частина справедливого подання), який дає змогу під час складання звітності за МСФЗ розкривати найбільш значущу інформацію першою, об'єднувати незначущі рядки фінансової звітності, взагалі відмовитися від уніфікованої форми її складання. Проте такий підхід вимагає більшого акценту на професійне судження бухгалтера, а отже, більш високого рівня підготовки та професійної етики.

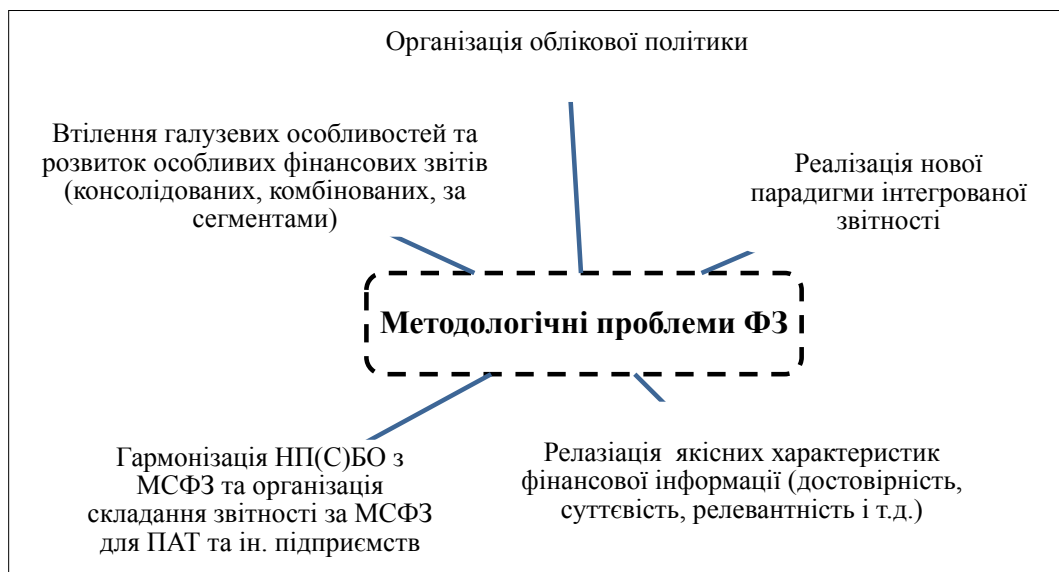

Рис. 1. Методологічні проблеми складання фінансової звітності в роботах учених

Окрім гармонізації фінансової звітності та облікових стандартів існують методологічні проблеми втілення якісних характеристик фінансової інформації та складання і реалізації належної облікової політики, оскільки вона суттєво впливає на показники фінансових звітів. І, звичайно, звіти не можуть бути самі по собі, а повинні використовуватися у процесі оцінки їх показників під час прийняття управлінських рішень, для чого повинні існувати належні методики оцінки та інтерпретації результатів. Все це має поєднуватися з іншими частинами інформації, яку надає підприємство користувачам, наприклад, в інтегрованій чи іншій звітності.

Загалом на основі розглянутих робіт дослідників можна сказати, що удосконалення фінансової звітності та її обліково-аналітичного забезпечення з урахуванням вимог міжнародних стандартів сприятиме гармонізації із звітністю підприємств держав – членів ЄС та інших країн, які застосовують МСФЗ. Все це підвищує прозорість та достовірність фінансової звітності суб'єктів господарювання, рівень довіри вітчизняних та іноземних інвесторів; посилює захист прав та інтересів акціонерів, інвесторів, кредиторів.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджене Міністерством фінансів України від 07.02.2013 р. № 73, зі змінами і доповненнями. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>
2. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. № 996-XIV зі змінами та доповненнями. [Електронний ресурс]. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.
3. Бакурова Г.В. Значення фінансової звітності підприємств для прийняття рішень на її основі / Г.В. Бакурова, О.І. Трохимець // Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. 2013. № 1 (70). С. 92–95.
4. Каменська Т.О. Філософія складання фінансової звітності: як було так як буде / Т.О. Каменська // Бухгалтерський облік і аудит. 2013. № 2. С. 3–7.
5. Кебко В.В. Фундаментальні основи розвитку складових сучасної фінансової звітності / В.В. Кебко // Облік і фінанси. 2016. № 2(72). С. 23–28.
6. Озеран А.В. Бухгалтерська та фінансова звітність: трансформація понять / А.В. Озеран // Бухгалтерський облік і аудит. 2016. № 1. С. 16–23.
7. Борисейко Ю.В. Нові форми фінансової звітності: переваги і недоліки / Ю.В. Борисейко // Вісник Житомирського державного технологічного університету. Сер.: Економічні науки. 2013. № 1. С. 39–41.
8. Корінь А.М. Шляхи удосконалення методики складання фінансової звітності / А.М. Корінь // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2015. № 4. С. 994–998.
9. Малишкін О. Український баланс: можливості трансформації до євроформату / О. Малишкін, А. Кравчук, В. Мальована // Бухгалтерський облік і аудит. 2016. № 6. С. 16–26.
10. Чалий І. Звіт про фінансові результати: проблемні аспекти / І. Чалий // Все про бухгалтерський облік. 2015. № 13. С. 15–19.
11. Безверхий К. Вітчизняна фінансова звітність за МСФЗ: міфологія від Мінфіну / К. Безверхий // Бухгалтерський облік і аудит. 2013. № 2. С. 8–11.
12. Голов С.Ф. МСФЗ у форматі Мінфіну / С.Ф. Голов // Бухгалтерський облік і аудит. 2013. № 4. С. 3–8.
13. Харламова О.В. Обліково-методичний інструментарій трансформації фінансової звітності в МСФЗ-формат / О.В. Харламова // Економічний випуск Переяслав-Хмельницького державного педагогічного університету імені Г. Сковороди. 2015. № 27/1. С. 66–71.
14. Директива ЄС 2013/34/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 26 червня 2013 р. URL: event/771-direktiva-2013-34-es-evropejskogo-parlamentu-ta-radi
15. Вигівська І.М. Поняття достовірності фінансової звітності та фактори впливу при її визначенні / І.М. Вигівська, М.І. Скрипник, О.О. Григорівська // Вісник ЖДТУ. 2017. № 1(79). С. 145–154.